

BODOR ÁDÁM

Az értelmezés
útvesztői

Tizenöt beszélgetés

© *Bodor Ádám, 2021*
© *Az interjúk készítői, 2021*

1.
BÁTHORI CSABA BESZÉLGETÉSE
(2003)

Az a hír járja, hogy Ön máskor, mások állami díjait tartózkodással, hűvösen szokta üdvözölni. Most Ön kapott Kossuth-díjat. Tud ennek örülni?

Sajátságos, nagyon érdekes dolog, hogy mihelyt az ember maga is bekerül a díjazottak körébe, addigi tartózkodása elmúlik, hirtelen megenyhül, így lehet ezzel most én is. Tudok örülni, és nem csak a kitüntetés anyagi vonatkozásai miatt. Az állam, vagy ha úgy tetszik, a társadalom felől érkező elismerésnek mindenképp morális tartalma, üzenete van, kellő komolysággal, méltósággal illik fogadni, mint minden intézkedést, amely az alkotói munka állami megbecsülését jelzi.

Véleménye szerint változott-e a rendszerváltozás óta az állami díjak szakmai értéke? Kíváncsinos-e, hogy egy sokszínű, tagolt szellemi közegben létrejött egy általánosan elfogadott értékhierarchia?

Ami az állami díjak szakmai értékét illeti, az mindig vita tárgya, valahányszor az adományozó magát a művészetek terén is illetékesnek érzi, és élve hatalmával, a kiválasztás jogát elvonja a szakmai grémiumtól.

Ilyenkor az elismerés nem esik egybe a várakozásokkal, mivelhogy nem szakmai ajánlásokat szentesít. Előfordultak ilyen esetek, nem kevés keserűséget okozva, évtizedekkel korábban, de a rendszerváltást követően is. Néhány évvel ezelőtt, amikor a kormányzat a szakmai zsűri döntését jószerevével ignorálta, baráti társaságban valaki fölvetette: egyáltalán áttekinthető-e a döntési procedúra mechanizmusa, mire én vicces akarván lenni, megjegyeztem, biztos fogalmazni kell ügyesen egy beadványt, hogy alulírott, tisztelettel kérem, tessenek engem, vagy a nénikémet ezért és ezért kitüntetni. Aztán egyszercsak kiderült, hogy az én naiv hülyéskedésem az maga a dermesztő, kökemény valóság: igenis léteztek ilyen levelek, kérvények, és nem is maradtak eredménytelenek – a kínos témát a maga idején a sajtó is megszellőztette. Demokrácia kérdése ez is. Azért fontos, hogy megmaradjon a díj szakmai hitele, hogy a kitüntetés rangját ne lengje körül semmiféle kétely. Egyébként ezen a téren az érzékenységek bizonyára még sokáig megmaradnak, hiszen sokkal nyugodtabb társadalmakban sem beszélhetünk kiegyensúlyozott, általánosan elfogadott értékhierarchiáról.

Életműve aránylag szűk terjedelmű: két regény, egy elbeszélésgyűjtemény, egy interjúkötet. Mi az oka ennek a szűkreszabottságnak? Gyanakodva nézi-e a túltengő extenzitást? Van-e az átlátható életmű építésének íráserkölcsi háttere?

Életművem, ha úgy tekintjük, ahogy mondja, tényleg szűkre szabott. A termékenység, és főleg a terjedelem

bizonyára alkati dolog, életritmus kérdése, annyi bizonyos, életem nagyobbik részét nem tollal a kezemben, papírhalmazok között töltöttem. A terjedelem számomra erkölcsi kérdés is: egyetlen szóval sem többet a legszükségesebbnél. Hasonlóképpen állok a publikált művek számát illetően. Az író, ha ad magára, nem ír meg akármit. Ezért nem hiszem, hogy valami nagyon fontosat elmulasztottam volna. Lehet, mint életművet ezt az utókor majd kevesli, de nekem ez idáig pont ennyi volt halaszthatatlanul fontos. Néhány könnyen feldhető könyvvel most semmiképp nem jobban, legfőbb kényelmetlenül érezném magam.

Ön a magány-etika egyik ritka alakja irodalmunkban. Miben látja a magány szerepét, az egyedüllét igényét az író életében? Humanizálja-e az embert az együttélés? Mi a szerepe egy magányos ember életében a családi-baráti-nemzetiségi közösségeknek?

A magányt alkatilag nagyon tűröm, és lehet, érdemes lenne ennek etikai vonatkozásait keresni, ám én ezeket, most így kapásból, nem érzem. A magány arra nagyon jó, hogy az ember őszintén fölismerje vonzalmait, kötődéseit. A magánynak a szabadsághoz, a szabadság óhajtasához lehet a legtöbb köze, és talán a természetel való kapcsolat megéléséhez, szentségéhez. Az őszinteséghez. Benne tisztázódnak a családhoz, baráthoz, nemzethez való kötődések igazi ismérvei. Van, akit a közösségi lét tart állandó izgalomban, engem a szakmával való folyamatos kapcsolattartás semmiképp nem bír fölcsigázni.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Szekszárdi Nyomda Kft.-ben, 2021-ben
Felelős vezető Vadász Katalin igazgató

Felelős szerkesztő Szegő János
Kézirat-előkészítő Balogh Emerencia
Korrektor Tomka Eszter
A borítót Bodor Anikó,
a kötetet Pintér József tervezte
Műszaki vezető Takács Klári
Kiadványszám 9179
Minion betűtípusból szedve
ISBN 978 963 14 4116 1